

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
(ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ)
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Μαρία Νέζη

Σχολική Σύμβουλος Πειραιά

15-9-2016

Πώς δουλέψαμε στο γλωσσικό μάθημα;

- Προγράμματα Σπουδών.
- Στοχοκεντρικός προσανατολισμός γλωσσικής διδασκαλίας.
- Ο/Η εκπαιδευτικός ως διαμορφωτής του μαθησιακού υλικού και όχι ως διεκπεραιωτής συγκεκριμένης ύλης.

Προγράμματα Σπουδών

- ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ Νεοελληνικής Γλώσσας

(ΦΕΚ/303, τ. β' /13-03-2003, σελ. 3778-3794)

http://ebooks.edu.gr/info/cps/3deppsaps_GlossasGimnasiou.

[pdf](#)

- Προγράμματα Σπουδών για τη Νεοελληνική Γλώσσα
συμπληρωματικά προς τα Ισχύοντα
(ΦΕΚ Β' 2334 / 03-10-2011)

<http://ebooks.edu.gr/new/ps.php>

Στοχοκεντρικός προσανατολισμός γλωσσικής διδασκαλίας

Η διδασκαλία του μαθήματος νοείται όχι ως
άθροισμα ενοτήτων, αλλά ως ένα σύνολο στόχων για
την ενίσχυση της γλωσσικής και επικοινωνιακής
ικανότητας των μαθητών: κατανόηση και παραγωγή
προφορικού και γραπτού λόγου.

Βασικές αρχές Οδηγιών

- Τι διδάσκουμε;
- Πώς διδάσκουμε;
- Τι θέλουμε να πετύχουμε;
- Πώς αξιολογούμε;

Τι διδάσκουμε; (περιεχόμενο διδασκαλίας)

- Θεματικές-διδακτικές ενότητες.
- Γένη λόγου-Κειμενικά είδη.
- Δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου.
- Γραμματικά φαινόμενα.
- Λεξιλόγιο.

Θεματικές-διδασκτικές ενότητες

- Αποσυνδέουμε τις θεματικές από τις διδασκτικές ενότητες και επιλέγουμε θεματικούς άξονες.
- Αναδιατάσσουμε και συνεξετάζουμε τις διδασκτικές ενότητες ως προς κοινό θεματικό άξονα.
- Ορίζουμε ελάχιστο αριθμό διδασκτικών ενοτήτων **ως προς το θέμα** για κάθε τάξη.

Γένη λόγου-Κειμενικά είδη

- Περιγραφή, Αφήγηση, Επιχειρηματολογία.
- Ποικιλία κειμενικών ειδών (παρουσιάζονται αδρομερώς ανά τάξη).
- Ποικιλία κειμένων προφορικών/γραπτών, μονοτροπικών/πολυτροπικών, συνεχών/ασυνεχών.

Κατανόηση λόγου

Δίνουμε έμφαση σε δραστηριότητες κατανόησης κειμένων

- εντοπισμός πληροφορίας/πληροφοριών
- σύνδεση της πληροφορίας με το επικοινωνιακό πλαίσιο και το κειμενικό είδος
- διερεύνηση του τρόπου οργάνωσης του κειμένου
- μελέτη της συνεισφοράς των μορφοσυντακτικών φαινομένων και των λεξιλογικών επιλογών στη νοηματοδότηση του κειμένου
- ερμηνεία των δεδομένων του κειμένου με βάση το πλαίσιό τους, κοινωνικό, ιστορικό, γεωγραφικό
- κριτική ανάγνωση των δεδομένων του κειμένου, υπό το πρίσμα εξω-κειμενικών παραμέτρων, όπως οι προσωπικές γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών/τριών.

Παραγωγή λόγου

- Δίνουμε έμφαση σε δραστηριότητες παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου μέσα στην τάξη.
- Συνδέουμε την παραγωγή γραπτού λόγου με την κατανόηση κειμένου και ζητάμε από τους μαθητές/τριες να αναπτύξουν ένα θέμα σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο και με χαρακτηριστικά δεδομένου κειμενικού είδους.
- Προσδιορίζουμε τον ελάχιστο αριθμό γραπτών κειμένων που παράγονται από τους μαθητές/τριες στο σχολείο, διαφορετικό ανά τάξη.
- Δίνουμε έμφαση σε διαδικασίες διόρθωσης μέσα στην τάξη.

Γραμματικά φαινόμενα-Λεξιλόγιο

- Διδάσκουμε τα γραμματικά φαινόμενα ως προς τη λειτουργία τους στο κείμενο.
- Εστιάζουμε στην κατάκτηση και τη χρήση γραμματικών και συντακτικών δομών και όχι στην απομνημόνευση μεταγλωσσικών όρων.
- Δίνουμε έμφαση σε γραμματικές δομές και κατηγορίες που είναι ανοίκειες στους μαθητές/τριες, όπως για παράδειγμα οι κατηγορίες λόγιων επιθέτων και όχι σε δομές που είναι ήδη κατακτημένες.
- Διδάσκουμε το λεξιλόγιο σε σχέση με συγκεκριμένο κείμενο, λαμβάνοντας υπόψη το κειμενικό είδος και το πλαίσιο επικοινωνίας.

Πώς διδάσκουμε;

- Χαράζουμε διαδρομές στο σχολικό εγχειρίδιο με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών μας. Τα παραδείγματα των Οδηγιών είναι ενδεικτικά.
- Εμπλουτίζουμε το κειμενικό υλικό των σχολικών εγχειριδίων με κείμενα από έγκριτες πηγές, έντυπες ή / και ηλεκτρονικές.
- Σχεδιάζουμε δραστηριότητες κατανόησης κειμένων με τρόπο διαβαθμισμένο ανάλογα με τη γλωσσική ετοιμότητα των μαθητών/τριών, ξεκινώντας από τον εντοπισμό της πληροφορίας και φτάνοντας στην κριτική ανάγνωση.
- Ενισχύουμε δραστηριότητες προφορικού και γραπτού λόγου, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην παραγωγή κειμένων μέσα στην τάξη και σε διαδικασίες διόρθωσης.

Πώς διδάσκουμε;

- Δεν ακολουθούμε τη γραμμική διάταξη του σχολικού εγχειριδίου στη διδασκαλία της γραμματικής.
- Αξιοποιούμε συστηματικά στην τάξη τα βιβλία αναφοράς «Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου» και το «Ερμηνευτικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής, Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου» και εξοικειώνουμε τους μαθητές/τριες στη χρήση τους.
- Αξιοποιούμε συμμετοχικές διδακτικές πρακτικές όπως η εργασία σε ομάδες, σε project (ειδική αναφορά γίνεται στην Α΄ Γυμνασίου).
- Ενισχύουμε πρακτικές αναστοχασμού των μαθητών/τριών: α) στην αρχή διερευνούν τι ξέρουν για τα θέματα και τους στόχους της συγκεκριμένης ενότητας, β) στη συνέχεια εντοπίζουν τι θέλουν να μάθουν και τι απαιτείται να μάθουν και γ) στο τέλος, συνειδητοποιούν τι έμαθαν.

Τι θέλουμε να πετύχουμε;

- Να ενισχύσουμε την ικανότητα των μαθητών/τριών στην κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου.
- Να καλλιεργήσουμε στους μαθητές/τριες ειδικότερες δεξιότητες, όπως η αναγνώριση του κειμενικού είδους, η αναγνώριση των επικοινωνιακών συνθηκών των κειμένων (πομπός, μήνυμα, δέκτης κ.ά.), η κατάκτηση της δομής της ελληνικής γλώσσας αλλά και η αναγνώριση της λειτουργίας των γραμματικοσυντακτικών δομών στα κείμενα.

Πώς αξιολογούμε;

- Επισημαίνουμε τη σημασία της αρχικής ή διαγνωστικής αξιολόγησης όχι μόνο στην αρχή της χρονιάς, αλλά και στην αρχή κάθε μαθησιακής διαδικασίας (π.χ. στην αρχή κάθε ενότητας ή και υποενότητας) με σκοπό τη διερεύνηση του βαθμού επικοινωνιακής ετοιμότητας των μαθητών σε συνάρτηση με το επίπεδο των γνώσεων τους για τη γλώσσα (π.χ. με συζητήσεις, με καταιγισμός ιδεών, κ.ά.).
- Επισημαίνουμε τη σημασία διαδικασιών αυτοαξιολόγησης μέσα στην τάξη.

Πώς διαβάζουμε το κείμενο των Οδηγιών;

- Εισαγωγικό κείμενο.
- Οδηγίες διδασκαλίας ανά τάξη.

Εισαγωγικό κείμενο

1. Παρουσίαση του μαθήματος.
2. Στοχοθεσία και μεθοδολογία μαθήματος.
  - 2.1. Θεματικές ενότητες-διδακτικές ενότητες.
  - 2.2. Γένη λόγου – Κειμενικά είδη.
  - 2.3. Δραστηριότητες κατανόησης γραπτού και προφορικού λόγου.
  - 2.4. Διδασκαλία γραμματικών φαινομένων.
  - 2.5. Λεξιλόγιο.
  - 2.6. Αξιολόγηση – Αναστοχασμός.
3. Διδακτικό υλικό/ Ενδεικτικοί διαδικτυακοί πόροι.

Οδηγίες διδασκαλίας ανά τάξη

- Διδακτικό υλικό.
- Περιγραφή και Στόχοι.
- Περιεχόμενο της Γλωσσικής διδασκαλίας:

Θεματικοί άξονες, Γένη λόγου – Κειμενικά Είδη,
Δραστηριότητες παραγωγής και κατανόησης λόγου,
Γραμματικά- συντακτικά φαινόμενα, Λεξιλόγιο.

- Ενδεικτικά διδακτικά παραδείγματα.

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού

- Καλείται να σχεδιάσει το μάθημα με βάση τις Οδηγίες και όχι να εκτελέσει εντολές.
- Έχει τη δυνατότητα να λάβει πρωτοβουλίες σε πνεύμα συνεργασίας με τους συνδιδάσκοντες/ουσες το μάθημα.
- Μπορεί να εμβαθύνει, να εμπλουτίσει .....
- Δεσμεύεται να ενισχύσει δραστηριότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου μέσα στην τάξη.

Η ομάδα εργασίας

Λ. Βεκρής

Ε. Ζάγκα

Β. Καραμπέτσου

Ν. Κουντουρά

Μ. Νέζη